

# Spis treści

|                                                                                                                                               |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Wykaz skrótów .....</b>                                                                                                                    | <b>11</b> |
| <b>Wstęp .....</b>                                                                                                                            | <b>15</b> |
| <b>ROZDZIAŁ I. Prawo administracyjne gospodarcze (Cezary Banasiński) .....</b>                                                                | <b>17</b> |
| 1. Gospodarka, rynek, system gospodarczy .....                                                                                                | 17        |
| 2. Istota prawa administracyjnego gospodarczego .....                                                                                         | 20        |
| <b>ROZDZIAŁ II. Doktrynalne podstawy ingerencji państwa w gospodarkę<br/>(Cezary Banasiński) .....</b>                                        | <b>27</b> |
| 1. Uwagi wstępne .....                                                                                                                        | 27        |
| 2. Merkantylistyczny porządek gospodarczy państwa absolutystycznego .....                                                                     | 28        |
| 3. Liberalna autonomia gospodarcza .....                                                                                                      | 30        |
| 4. Interwencyjny porządek gospodarczy .....                                                                                                   | 32        |
| 5. Etatystyczna gospodarka planowa .....                                                                                                      | 34        |
| <b>ROZDZIAŁ III. Konstytucyjne podstawy ustroju gospodarczego<br/>(Cezary Banasiński) .....</b>                                               | <b>36</b> |
| 1. Pojęcie ustroju gospodarczego .....                                                                                                        | 36        |
| 2. Społeczna gospodarka rynkowa .....                                                                                                         | 42        |
| 3. Gospodarstwo rodzinne .....                                                                                                                | 53        |
| 4. Ochrona środowiska jako element zrównoważonego rozwoju .....                                                                               | 59        |
| 5. Konstytucyjne wolności i prawa ekonomiczne .....                                                                                           | 65        |
| 5.1. Konstytucyjne gwarancje wolności gospodarczej, ochrony własności<br>oraz wolności wyboru i wykonywania zawodu .....                      | 66        |
| 5.1.1. Wolność gospodarcza .....                                                                                                              | 66        |
| 5.1.2. Wolność wyboru i wykonywania zawodu .....                                                                                              | 73        |
| 5.1.3. Gwarancja własności .....                                                                                                              | 75        |
| 5.2. Proporcjonalność i równość jako przesłanki dopuszczalności ingerencji<br>państwa w wolność i prawa obywateli w sferze gospodarczej ..... | 82        |
| 5.2.1. Zasada proporcjonalności .....                                                                                                         | 82        |
| 5.2.2. Zasada równości .....                                                                                                                  | 86        |
| <b>ROZDZIAŁ IV. Organizacja administracji właściwej w sprawach gospodarki<br/>(Cezary Banasiński) .....</b>                                   | <b>90</b> |
| 1. Uwagi ogólne .....                                                                                                                         | 90        |
| 2. Administracja bezpośrednia w sprawach gospodarczych .....                                                                                  | 92        |
| 3. Administracja pośrednia w sprawach gospodarczych .....                                                                                     | 104       |

|                                                                                                            |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>ROZDZIAŁ V. Pozycja prawna Narodowego Banku Polskiego</b><br>( <i>Hanna Gronkiewicz-Waltz</i> ) .....   | 111 |
| 1. Funkcje banku centralnego .....                                                                         | 111 |
| 2. Autonomia banku centralnego .....                                                                       | 112 |
| 3. Instrumenty oddziaływania na banki .....                                                                | 113 |
| 4. Formy prawne działania .....                                                                            | 115 |
| 5. Współpraca z Europejskim Bankiem Centralnym .....                                                       | 115 |
| <b>ROZDZIAŁ VI. Gospodarka komunalna</b> ( <i>Cezary Banasiński</i> ) .....                                | 117 |
| 1. Mienie jednostek samorządu terytorialnego .....                                                         | 117 |
| 2. Nabywanie mienia samorządowego .....                                                                    | 122 |
| 3. Istota gospodarki komunalnej .....                                                                      | 125 |
| 4. Zadania o charakterze użyteczności publicznej .....                                                     | 131 |
| 5. Gospodarka komunalna wykonywana poza sferą użyteczności publicznej .....                                | 137 |
| 6. Prawne formy wykonywania gospodarki komunalnej .....                                                    | 139 |
| 6.1. Jednostki organizacyjne działające na zasadach określonych w ustawie<br>o finansach publicznych ..... | 141 |
| 6.2. Spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego .....                                            | 143 |
| 6.3. Powierzanie wykonywania zadań z zakresu gospodarki komunalnej<br>na podstawie umowy .....             | 146 |
| 7. Przekształcenia przedsiębiorstw skomunalizowanych .....                                                 | 150 |
| <b>ROZDZIAŁ VII. Samorząd gospodarczy i samorząd zawodowy</b> ( <i>Cezary Banasiński</i> ) .....           | 153 |
| 1. Samorząd gospodarczy .....                                                                              | 153 |
| 1.1. Pojęcie samorządu gospodarczego .....                                                                 | 153 |
| 1.2. Zadania samorządu gospodarczego .....                                                                 | 155 |
| 1.3. Podstawowe instytucje samorządu gospodarczego .....                                                   | 155 |
| 1.3.1. Samorząd gospodarczy rzemiosła .....                                                                | 157 |
| 1.3.2. Samorząd zawodowy niektórych przedsiębiorców .....                                                  | 159 |
| 1.3.3. Izby gospodarcze działające na podstawie ustawy o izbach<br>gospodarczych .....                     | 160 |
| 1.3.4. Izby gospodarcze działające na podstawie przepisów szczególnych .....                               | 162 |
| 1.3.5. Samorząd rolniczy .....                                                                             | 163 |
| 2. Samorząd zawodowy .....                                                                                 | 165 |
| 2.1. Prawna konstrukcja samorządu zawodowego .....                                                         | 165 |
| 2.2. Pojęcie zawodu zaufania publicznego .....                                                             | 165 |
| 2.3. Charakter prawny samorządu zawodowego .....                                                           | 167 |
| 2.4. Zakres władztwa publicznoprawnego samorządu zawodowego .....                                          | 170 |
| <b>ROZDZIAŁ VIII. Funkcje administracji gospodarczej</b> ( <i>Krzysztof Jaroszyński</i> ) .....            | 173 |
| 1. Pojęcie funkcji administracji gospodarczej a funkcje państwa i prawa .....                              | 173 |
| 2. Klasyfikacja funkcji administracji gospodarczej .....                                                   | 178 |
| 2.1. Funkcja regulacyjna .....                                                                             | 182 |
| 2.1.1. Realizacja funkcji regulacyjnej na przykładzie działalności<br>telekomunikacyjnej .....             | 185 |
| 2.2. Funkcja reglamentacyjna .....                                                                         | 193 |
| 2.2.1. Działalność reglamentowana w świetle ustawy o swobodzie<br>działalności gospodarczej .....          | 195 |
| 2.2.2. Działalność koncesjonowana .....                                                                    | 201 |
| 2.2.3. Działalność wymagająca zezwolenia (licencji, zgody) .....                                           | 211 |
| 2.3. Funkcja nadzoru gospodarczego .....                                                                   | 214 |
| 2.4. Funkcja stymulacyjna .....                                                                            | 218 |

|                                                                                                                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>ROZDZIAŁ IX. Przedsiębiorca</b> ( <i>Hanna Gronkiewicz-Waltz, Krzysztof Jaroszyński</i> ) .....                                                                 | 223 |
| 1. Pojęcie przedsiębiorcy w prawie publicznym .....                                                                                                                | 223 |
| 2. Definicja przedsiębiorcy oraz działalności gospodarczej w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej .....                                                   | 231 |
| 2.1. Przedsiębiorca .....                                                                                                                                          | 231 |
| 2.1.1. Osoby fizyczne .....                                                                                                                                        | 233 |
| 2.1.2. Osoby prawne .....                                                                                                                                          | 235 |
| 2.1.3. Jednostki organizacyjne wyposażone w zdolność prawną .....                                                                                                  | 239 |
| 2.2. Działanie we własnym imieniu .....                                                                                                                            | 242 |
| 2.3. Działalność gospodarcza .....                                                                                                                                 | 244 |
| 2.3.1. Cel działalności gospodarczej .....                                                                                                                         | 246 |
| 2.3.2. Przedmiot działalności gospodarczej .....                                                                                                                   | 249 |
| 2.3.3. Działalność zawodowa .....                                                                                                                                  | 253 |
| 2.3.4. Sposób wykonywania działalności gospodarczej .....                                                                                                          | 254 |
| 2.4. Klasyfikacja przedsiębiorców .....                                                                                                                            | 257 |
| 2.4.1. Przedsiębiorcy zagraniczni .....                                                                                                                            | 259 |
| 2.4.1.1. Swoboda przedsiębiorczości i swoboda świadczenia usług .....                                                                                              | 259 |
| 2.4.1.2. Osoby zagraniczne i przedsiębiorcy zagraniczni .....                                                                                                      | 263 |
| 2.4.1.3. Oddział przedsiębiorcy zagranicznego i przedstawicielstwo .....                                                                                           | 271 |
| 2.4.2. Mikroprzedsiębiorcy, mali i średni przedsiębiorcy .....                                                                                                     | 275 |
| 3. Podstawowe prawa przedsiębiorcy .....                                                                                                                           | 277 |
| 3.1. Gwarancje wolności działalności gospodarczej w u.s.d.g. ....                                                                                                  | 277 |
| 3.2. Normy programowe .....                                                                                                                                        | 280 |
| 3.3. Uprawnienia przedsiębiorcy .....                                                                                                                              | 282 |
| 3.4. Kontrola przedsiębiorcy .....                                                                                                                                 | 286 |
| 4. Podstawowe obowiązki przedsiębiorcy .....                                                                                                                       | 297 |
| 4.1. Obowiązki związane z podjęciem działalności gospodarczej .....                                                                                                | 298 |
| 4.2. Obowiązki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej .....                                                                                             | 304 |
| <b>ROZDZIAŁ X. Prywatyzacja zadań publicznych w sferze gospodarki</b><br>( <i>Cezary Banasiński</i> ) .....                                                        | 307 |
| 1. Pojęcie prywatyzacji i jej systematyka .....                                                                                                                    | 307 |
| 2. Prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych .....                                                                                                                  | 312 |
| 2.1. Podstawy prawne .....                                                                                                                                         | 312 |
| 2.2. Metody prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych .....                                                                                                         | 313 |
| 2.3. Komercjalizacja .....                                                                                                                                         | 315 |
| 2.4. Prywatyzacja pośrednia .....                                                                                                                                  | 319 |
| 2.5. Prywatyzacja bezpośrednia .....                                                                                                                               | 323 |
| 2.6. Prywatyzacja powszechna .....                                                                                                                                 | 326 |
| <b>ROZDZIAŁ XI. Publicznoprawne aspekty ochrony konkurencji</b><br>( <b>Prawo antymonopolowe i Prawo pomocy publicznej</b> )<br>( <i>Cezary Banasiński</i> ) ..... | 328 |
| 1. Uwagi ogólne .....                                                                                                                                              | 328 |
| 2. Prawo antymonopolowe .....                                                                                                                                      | 329 |
| 2.1. Ochrona konkurencji w drodze przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję .....                                                                      | 329 |
| 2.2. Ochrona konkurencji w drodze przeciwdziałania nadmiernej koncentracji .....                                                                                   | 342 |
| 2.3. Postępowanie w sprawach antymonopolowych .....                                                                                                                | 345 |
| 3. Prawo pomocy publicznej .....                                                                                                                                   | 352 |
| 3.1. Istota oraz podstawy prawne reglamentacji pomocy publicznej w gospodarce ...                                                                                  | 352 |
| 3.2. Pojęcie pomocy publicznej i jej formy .....                                                                                                                   | 354 |

|                                                                                                                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3.2.1. Pomoc ze źródeł publicznych .....                                                                                                                             | 355 |
| 3.2.2. Selektywne przysporzenie korzyści gospodarczych .....                                                                                                         | 356 |
| 3.3. Dopuszczalność udzielania pomocy publicznej .....                                                                                                               | 358 |
| 3.3.1. Zakłócenie konkurencji i jednoczesny wpływ na handel<br>wewnątrzwspólnotowy .....                                                                             | 358 |
| 3.3.2. Wyłączenia z mocy prawa (wyłączenia automatyczne) .....                                                                                                       | 360 |
| 3.3.3. Wyłączenia fakultatywne (pomoc potencjalnie dopuszczalna) .....                                                                                               | 360 |
| 3.3.4. Nadzór i monitorowanie pomocy publicznej .....                                                                                                                | 367 |
| 3.3.5. Postępowanie krajowe w sprawach pomocy publicznej .....                                                                                                       | 370 |
| <b>ROZDZIAŁ XII. Publicznoprawne problemy ochrony konsumentów</b><br>(Cezary Banasiński) .....                                                                       | 373 |
| 1. Uwagi ogólne .....                                                                                                                                                | 373 |
| 2. Podstawy konstytucyjne ochrony konsumentów .....                                                                                                                  | 375 |
| 3. Pojęcie konsumenta .....                                                                                                                                          | 377 |
| 4. Organy właściwe w sprawach ochrony konsumentów .....                                                                                                              | 381 |
| 5. Zbiorowe interesy konsumentów .....                                                                                                                               | 383 |
| 5.1. Stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru<br>postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone .....                              | 385 |
| 5.2. Naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej<br>i pełnej informacji .....                                                                  | 389 |
| 5.3. Nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji .....                                                                                             | 390 |
| 6. Bezpieczeństwo produktów .....                                                                                                                                    | 392 |
| 7. Miejsce prawa ochrony konsumentów w systemie prawa .....                                                                                                          | 401 |
| <b>ROZDZIAŁ XIII. Regulacja publicznoprawna rynku finansowego</b><br>(Hanna Gronkiewicz-Waltz, Marek Wierzbowski, Remigiusz Kaszubski,<br>Krzysztof Glibowski) ..... | 404 |
| 1. Zakres regulacji prawnej .....                                                                                                                                    | 404 |
| 1.1. Stabilność finansowa .....                                                                                                                                      | 404 |
| 1.2. Zakres regulacji rynku bankowego .....                                                                                                                          | 405 |
| 1.3. Zakres regulacji rynku ubezpieczeniowego .....                                                                                                                  | 406 |
| 1.4. Zakres regulacji rynku kapitałowego .....                                                                                                                       | 407 |
| 2. Podmioty działające na rynku finansowym .....                                                                                                                     | 410 |
| 2.1. Pojęcie banku .....                                                                                                                                             | 410 |
| 2.2. Pojęcie zakładu ubezpieczeń .....                                                                                                                               | 412 |
| 2.2.1. Krajowy zakład ubezpieczeń .....                                                                                                                              | 413 |
| 2.2.1.1. Zakład ubezpieczeń działający w formie spółki akcyjnej .....                                                                                                | 413 |
| 2.2.1.2. Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych .....                                                                                                                    | 414 |
| 2.2.2. Wykonywanie działalności ubezpieczeniowej przez zakłady<br>ubezpieczeń, których siedziba znajduje się poza obszarem<br>Rzeczypospolitej Polskiej .....        | 414 |
| 2.3. Podmioty działające na rynku kapitałowym .....                                                                                                                  | 415 |
| 2.3.1. Giełda Papierów Wartościowych .....                                                                                                                           | 415 |
| 2.3.2. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych .....                                                                                                                  | 416 |
| 2.3.3. Domy maklerskie .....                                                                                                                                         | 416 |
| 2.3.4. Fundusze inwestycyjne i emerytalne .....                                                                                                                      | 417 |
| 2.3.4.1. Fundusze inwestycyjne .....                                                                                                                                 | 417 |
| 2.3.4.2. Fundusze emerytalne .....                                                                                                                                   | 418 |
| 2.3.5. Inne podmioty działające na rynku kapitałowym .....                                                                                                           | 419 |
| 3. Tworzenie podmiotów działających na rynku finansowym .....                                                                                                        | 419 |
| 3.1. Postępowanie przy tworzeniu banków .....                                                                                                                        | 419 |
| 3.2. Postępowanie przy tworzeniu zakładów ubezpieczeń .....                                                                                                          | 420 |

|                                                                                                          |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 3.3. Postępowanie przy tworzeniu domów maklerskich, funduszy inwestycyjnych i funduszy emerytalnych..... | 422        |
| 4. Gospodarka finansowa banków i zakładów ubezpieczeń .....                                              | 423        |
| 4.1. Gospodarka finansowa banków.....                                                                    | 423        |
| 4.1.1. Zakres regulacji .....                                                                            | 423        |
| 4.1.2. Fundusze własne .....                                                                             | 423        |
| 4.1.3. Płynność finansowa .....                                                                          | 424        |
| 4.1.4. Adekwatność kapitałowa .....                                                                      | 424        |
| 4.1.5. Limit koncentracji zaangażowań .....                                                              | 424        |
| 4.1.6. Postępowanie naprawcze. Likwidacja i upadłość banków .....                                        | 424        |
| 4.2. Gospodarka finansowa zakładów ubezpieczeniowych .....                                               | 425        |
| 5. Nadzór nad rynkami finansowymi .....                                                                  | 426        |
| 5.1. Modele organizacyjne nadzoru nad rynkami finansowymi .....                                          | 426        |
| 5.2. Komisja Nadzoru Finansowego .....                                                                   | 428        |
| 5.3. Zakres przedmiotowy i podmiotowy nadzoru bankowego .....                                            | 437        |
| 5.4. Zakres przedmiotowy i podmiotowy nadzoru ubezpieczeniowego .....                                    | 437        |
| 5.5. Zakres przedmiotowy i podmiotowy nadzoru nad rynkiem kapitałowym .....                              | 438        |
| 5.6. Nadzór nad przepływami znacznych pakietów akcji podmiotów działających na rynku finansowym .....    | 439        |
| 5.6.1. Nadzór nad przepływami znacznych pakietów akcji banków .....                                      | 439        |
| 5.6.2. Nadzór nad przepływami znacznych pakietów akcji zakładów ubezpieczeniowych .....                  | 440        |
| 5.6.3. Nadzór nad przepływami znacznych pakietów akcji na rynku kapitałowym .....                        | 441        |
| 5.7. Nadzór skonsolidowany .....                                                                         | 442        |
| 5.8. Nadzór uzupełniający nad konglomeratami finansowymi .....                                           | 443        |
| 6. Systemy gwarancyjne na rynku finansowym .....                                                         | 444        |
| 6.1. Bankowy Fundusz Gwarancyjny.....                                                                    | 444        |
| 6.2. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny .....                                                           | 447        |
| 6.3. System rekompensat administrowany przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych .....                | 448        |
| 7. Inne środki ingerencji państwa na rynku finansowym w celu ochrony interesu publicznego .....          | 449        |
| 7.1. Wyłączenia tajemnicy bankowej .....                                                                 | 449        |
| 7.2. Regulacja pośrednictwa ubezpieczeniowego.....                                                       | 451        |
| 7.3. System ubezpieczeń obowiązkowych .....                                                              | 453        |
| 7.4. Podstawowe zasady oferty publicznej papierów wartościowych .....                                    | 454        |
| 7.5. Obowiązki informacyjne.....                                                                         | 455        |
| <b>Bibliografia .....</b>                                                                                | <b>457</b> |
| <b>Skorowidz .....</b>                                                                                   | <b>463</b> |